

INTERVIEW Bart Oremus pakt personeelstekort aan

'Jonge docent moet je goed begeleiden'

Na een uitstapje naar een Rotterdamse scholengroep, is Bart Oremus (54) terug in de Haarlemse regio als schoolbestuurder van scholengroep Iris met zeven middelbare scholen. Niet alleen de werving van nieuwe docenten is de komende jaren van essentieel belang, ook het vasthouden van de zij-instromers. Oremus: „Iedereen vindt het maar normaal dat een klas een beginnende docent uitprobeert, daar moeten we echt eens mee stoppen.”

Ivo Laan
ivo.laan@mediahuis.nl

Heemstede ■ Oremus weet waar hij het over heeft. Ooit begonnen als docent maatschappijleer en geschiedenis, opgeklommen tot rector van het Haarlemmermeer Lyceum in Hoofddorp en de afgelopen jaren was hij directeur van een groep scholen binnen een Rotterdamse scholenkoepel met 78 scholen. Bij Iris is dat aantal scholen weer wat overzichtelijker: zeven scholen met in totaal 7600 leerlingen en 927 personeelsleden.

Grote commotie in het nieuws afgelopen weken over het salaris van leerkrachten. Het ministerie van onderwijs zou het salaris van docenten onterecht té rooskleuiger hebben voorgespiegeld. Oremus nuanceert de ophef. „De meeste docenten verdienen inderdaad geen 6100 bruto, zoals het ministerie betoogde, maar in het onderwijs verdien je nu tegenwoordig echt een mooi salaris. Het is de laatste jaren fors gestegen. Het is nog altijd anderhalf keer modaal en dan met de vrije dagen in het onderwijs.”

Het salaris van leerkrachten is niet eens het grootste probleem om nieuwe docenten te werven en zittende docenten vast te houden, stelt Oremus, die tot 2021 rector was op het Haarlemmermeer Lyceum in Hoofddorp van collega-scholengroep Dunamare.

Zonde

Een van de manieren om de vergrijzing in het onderwijs op te vangen is het klaarstomen van zij-instromers. Maar uit die groep stopt een fors percentage na een aantal jaar in het onderwijs. Een kwart van die groep verlaat na enkele jaren het onderwijs weer. „Dat is zonde van die investering”, zegt Oremus. Die uitstroom gebeurt niet alleen vanwege de bureaucratie, het salaris of andere redenen. De begeleiding hapert te vaak, constateert Oremus. Hij waarschuwt: „Jonge leerkrachten of wat oudere zij-instromers zijn geen afgebakken product. Die moeten de gelegenheid krijgen om het vak te leren. Wie als chirurg gaat werken, krijgt de eerste tijd nog iemand naast zich, in het onderwijs moet je het al vrij snel alleen doen voor de klas. Het is van groot belang dat je die groep goed

i

Zeven Irisscholen

Bij de christelijke scholenstichting Iris uit Heemstede zijn zeven middelbare scholen aangesloten: het Eerste Christelijk Lyceum (Haarlem, havo, vwo), HBM (voormalige Haemstede-Barger Mavo, Heemstede, vmbo-t), Herbert Vissers College (Nieuw-Vennep, vmbo basis- en kaderberoepsgericht, mavo, havo, en vwo), Kaj Munk College (Hoofddorp, mavo, havo en vwo), KSH (Hoofddorp, mavo, havo, atheneum en gymnasiumafdeling), Vakcollege Thamen (Uithoorn, vmbo basis-, kader- en mavoniveau), en International School (Haarlem).

begeleidt, dat gebeurt gelukkig nu al een stuk beter dan een aantal jaar geleden.”

Uittesten

Leerlingen en ouders kunnen óók hun bijdrage leveren, beklemtoont de bestuurder. „Iedereen vindt het maar normaal dat een klas een beginnende docent uitprobeert, daar moeten we echt eens mee stoppen. Iemand heeft de pabo gedaan of een universitaire studie, die kan echt wel wat. Het is heel vreemd dat we het normaal vinden dat zo iemand uitgetest mag worden, omdat onze ouders dat vroeger zelf ook hebben gedaan.”

Door de vergrijzing en de uitval van docenten, hebben veel scholen de laatste jaren steeds vaker hun toevlucht moeten nemen tot de inhuur van tijdelijke krachten. Niet ideaal, vindt Oremus. „Dat is veel duurder dan als je vast personeel in dienst hebt. En de tijdelijke krachten verbinden zich niet aan je organisatie.” Zo gaan ze vaak bijvoorbeeld niet mee met werkweken, waardoor de werkdruk voor het vaste docentekorps alleen

maar hoger wordt, legt Oremus uit. „Daarom hebben we als Iris besloten om vanaf dit schooljaar in principe geen zzp'ers meer in te huren.” Toch is er niet altijd aan te ontkomen om een flexwerker in te schakelen, biecht de schoolbestuurder op. Op dit moment is vijf procent van het personeelsbestand zzp'er. Oremus: „Er wordt iemand zwanger en een ander breekt zijn been tijdens de vakantie. Dan moet je wat. Het onderwijs gaat dan toch voor. Dan neem je de nadelen van het inhuren van een tijdelijke kracht, zoals dat ze relatief duur zijn, op de koop toe. Voor de gemeenschap zou het veel beter zijn als meer leerkrachten onderdeel zijn van de onderwijsorganisatie. Ik geloof heel erg in de relatie tussen de docent en het kind, een zzp'er is er maar voor beperkte periode. Voor kinderen is het juist fijn als er iemand is die dat langjarig doet. Niet elke maand een ander voor de klas.”

Samenwerken

Om het docententekort te tackelen, gelooft Oremus in meer regionale samenwerking met andere schoolbesturen. Er dreigt vooral een groot tekort aan docenten Nederlands, wiskunde en moderne talen. Oremus: „Dat moet je gezamenlijk met de andere schoolbesturen oppakken. Samen opleiden en vanuit het collectief gefinancierd. Dat betekent dan niet per se dat de opgeleide docent ook op een van onze scholen terecht komt. Dan leid je op voor de gehele sector. Andersom kan het ook, dat een docent bij een ander schoolbestuur wordt opgeleid en dan kiest voor een van onze scholen. Als je maar kwalitatief goede leerkrachten opleidt, dat is een gezamenlijk belang van alle scholen.”

De schoolbestuurder ziet een groot probleem op zich af komen met een tekort aan docenten van moderne talen. „In de onderbouw op de havo en vwo is het verplicht om behalve Nederlands en Engels, nog twee moderne talen aan te bieden. Maar docenten Duits en Frans zijn er nu al bijna niet meer. In Utrecht is de universiteit gestopt met de talenopleiding, dan bestaat de kans dat we straks helemaal geen docenten meer hebben voor die vakken. Dat is erg jammer omdat we het met zijn allen nog steeds belangrijk vinden dat leerlingen kennismaken met andere culturen.” Hoe moet dat dan wel?

„
Jonge
leerkrachten of
wat oudere
zij-instromers
zijn geen
afgebakken
product

„
Iemand heeft
de pabo gedaan
of een
universitaire
studie, die kan
echt wel wat

Bart Oremus: „Wie als chirurg gaat werken, krijgt de eerste tijd nog iemand naast zich, in het onderwijs moet je het al vrij snel alleen doen voor de klas.”

FOTO UNITED PHOTOS/TOUSSAINT KLUITERS

„Je moet met elkaar dan het gesprek voeren over hoe we dat onderwijs gaan inrichten de komende jaren. Dat betekent de lessen anders inrichten, niet meer op de klassieke manier. Of we zorgen toch voor meer docenten.”

Het uitstapje naar het Rotterdamse heeft ervoor gezorgd dat Oremus fris naar de eigen regio kijkt. Het relativeert. „Kijk naar armoede. In Rotterdam zijn er hele

scholen die aan het schoolontbijt zitten, omdat leerlingen thuis geen eten mee naar school krijgen. Dan kan je je afvragen of dat de verantwoordelijkheid is van de school, maar het is heel simpel: op een lege maag kan je niet leren. In Haarlem en omstreken kom je dat soort situaties ook wel tegen, maar gelukkig niet in die mate zoals in Rotterdam.” Hij is blij om weer terug te zijn. „Het lerarentekort

speelt ook bij ons hoor, maar in die grote steden is dat nog net even een tandje erger dan hier”, zegt de opvolger van Truus Vaes die vanaf 2011 aan het roer stond van Iris.

Loting

Gooide haar voorganger Leo Deurloo bij zijn afscheidsinterview in deze krant nog de knuppel in het hoenderhok door het net ingevoerde lotingssysteem voor toelating

op de middelbare school ter discussie te stellen, Oremus ziet het lotingssysteem als een gegeven. „In de loop der tijd zijn er altijd scholen die populairder zijn dan andere scholen. Maar ik snap de gemeenten ook wel dat ze proberen te voorkomen dat je bij populaire scholen steeds lokaaltjes bij moet bouwen. Voordeel is wel in onze regio dat we geen slechte middelbare scholen hebben.”